

Kvalitetsredovisning för verksamhetsåret 2016/2017

**WILHELM
HAGLUNDS
GYMNASIUM**

Rektors förord

Detta är Wilhelm Haglund gymnasiums (WHG:s) sjunde kvalitetsredovisning. I den här rapporten ligger fokus på aktiviteter som hänt på WHG under läsåret 2016/2017.

Huvudsyftet med kvalitetsredovisningen är att främja kvalitetsutveckling och informera om skolans aktiviteter och utveckling ur olika perspektiv. Redovisningen innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder som vidtas för att förbättra måluppfyllelsen. Kvalitetsredovisningen ingår som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den är ett hjälpmedel för att analysera och förbättra verksamheten, så att målen förverkligas i ökad utsträckning. I denna redovisning presenteras det övergripande kvalitetsarbete som pågår inom verksamheten.

Wilhelm Haglunds gymnasium bedriver det industritekniska programmet med inriktning produkt- och maskinteknik. Skolan startades 2007 av Sandvik och ägs idag av både Sandvik och Östhammars kommun. Ägarfördelningen är 91 % Sandvik och 9 % Östhammars kommun. Skolan är resultatet av ett unikt samarbete mellan näringsliv och kommun, där utbildningen har utformats i nära samarbete med näringslivet för att motsvara industrins framtida behov. Vår utbildning har utformats för att passa både praktiker och teoretiker, vilket ger våra elever stora möjligheter att läsa utökade kurser. Målet med WHG är att vara ledande i lärande och utveckling av industriella tekniska utbildningar på gymnasial nivå i Sverige. Vi har mycket höga ambitioner och vill ge våra elever de bästa möjligheter för vidare studier eller chans till direkt anställning efter gymnasiet.

På vår skola jobbar vi mycket med att motverka mobbning och stärka elevernas känsla av trygghet och trivsel i skolan. Trygghetsundersökningen vi genomför är en del av detta och den får genomgående goda resultat. En bidragande orsak kan vara att det är en liten skola och med en familjär och ombonad miljö. Elevernas förmåga till ansvarstagande och självständighet, det vi kallar självledarskap, är en viktig del av skolans pedagogiska arbete som både ledning och personal, tillsammans och individuellt, medvetet väver in i den dagliga verksamheten.

Våra examensresultat ligger högre än riksgenomsnittet och det finns säkert många faktorer som påverkar. Tryggheten och gemenskapen är en, men det finns andra saker som gör att eleverna är extra bra rustade för yrkesliv eller fortsatta studier. Vi har goda kontakter utomlands, innefattande praktik inom Sandvik-koncernen. Praktik för sistaårs-eleverna kan ske i många av de länder där Sandvik har dotterbolag, som exempelvis Australien, USA, Indien, Kina, Japan - en värdefull erfarenhet som ger perspektiv på tillvaron för de flesta elever. Sandvik ordnar även med arbetsplatsförlagt lärande (APL) och sommarjobb. Teknikcollege-certifieringen och den välutrustade och fina verkstaden gör att eleverna även på hemmaplan, får en god grund att stå på.

Vid skolinspektionens granskningar, har vi fått goda vitsord och överlag klarat oss mycket bra. Väl planerade och etablerade rutiner och processer för verksamheten är en förutsättning för detta. En nyckel till framgång är att vi lägger stort fokus på att individanpassa för våra elever och ger kontinuerligt stöd. Lärarna finns tillgängliga under

hela arbetsdagen, liksom den administrativa personalen. Vi förvissas om att eleverna ges förmågan att nå goda resultat utifrån sin egen förmåga och lyfta deras starka sidor och jobba med de svagare.

Vidare vill vi passa på och tacka alla elever, föräldrar, personal och styrelse som hjälpt till att göra denna kvalitetsredovisning möjlig genom att svara på enkäter och komma med kommentarer.

Lena Marklund, rektor

Innehållsförteckning

Kontakter	4
Styrelse och ledning	5
Vår verksamhet.....	8
Vårt kvalitetsarbete.....	8
Elever	9
Vad gör våra före detta elever år 2017?	10
Personal	10
Lokaler	11
IT	11
Arbetsmiljö och säkerhet.....	11
Arbetsplatsförlagt lärande (APL)	12
Ung Företagsamhet (UF).....	13
Elevhälsa	14
SYV – studie-och yrkesvägledning.....	15
Elevnärvaro	15
Elevrådets berättelse.....	17
Kunskapsresultat	18
Analys av kunskapsresultat	19
Nationella prov och utfall slutbetyg	21
Kommentar.....	21
Betygsfördelning	22
Elevernas kursutvärderingar	23
Analys av kursutvärderingarna.....	24
Det pedagogiska arbetet	25
Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2016-2017.....	27
Prioriterade utvecklingsområden på Wilhelm Haglunds gymnasium	28

Kontakter

VD

Anu Lindahl, 026-262813, mobil 070-24 60 855
anu.lindahl@sandvik.com

Rektor

Lena Marklund, 0173-850 61, mobil 076-13 50 707
lena.marklund@sandvik.com

Kvalitetsredovisning

Kristina Samba, 0173- 851 50
kristina.samba@sandvik.com

Skoladministratör

Maria Skoglund, 0173-850 64
maria.skoglund@sandvik.com

Postadress/ Besöksadress

Gimo Utbildnings AB
Gymnasievägen 2
747 40 Gimo

E-postadress:

whgy@edu.sandvik.com

Styrelse och ledning

Styrelseledamöter Gimo Utbildnings AB och Gimo Verkstadsteknik AB

Namn	Företag/Organisation
Jan Liljeros, Director Strategic Projects	Sandvik Coromant
Anna Hedebrant, VP HR	Sandvik Coromant
Mats Jacobsson, Manager, Supply BC	Sandvik/SMRT
Margareta Widén-Berggren, Kommunalråd	Östhammars kommun
Lennart Owenius, Kommunalråd, BUN	Östhammars kommun
Joakim Fagerudd, PU Manager/Site Manager	Sandvik Coromant
Carina Elofsson Mumford, HR Manager	Sandvik Coromant

Suppleanter

Tove Kärvin, Lean Manager	Sandvik Coromant
Roger Lamell, BUN	Östhammars kommun
Lisa Landberg, Kommunfullmäktige	Östhammars kommun

Ledning

Anu Lindahl, VD anu.lindahl@sandvik.com	Gimo Utbildnings AB
Lena Marklund, Rektor lana.marklund@sandvik.com	Gimo Utbildnings AB

Sammanfattning

Våra elevers möjligheter till anställning efter studentexamen är en ständigt aktuell fråga. Av de 23 eleverna i WH14 som tog studenten 2017, arbetar idag 65% på Sandvik Coromant i Gimo. 22% har jobb hos en annan arbetsgivare och 13% studerar på högskolan eller universitetet. Tilläggas kan att **samtliga** elever i WH14 erbjöds sommarjobb eller tolv månaders-förordnanden på Sandvik Coromant i Gimo, något som uppmärksammades i Upsala Nya Tidning. Siffrorna visar tydligt att eleverna är eftertraktade och lätt får anställning om de så önskar, att vi lyckas väl med att fylla Sandviks behov av välutbildade medarbetare och att en förhållandevis stor andel väljer att gå vidare till högre studier.

Även siffrorna som redovisar närvaron bland eleverna går åt rätt håll. 2014 låg närvaronivån på 85%, 2015/2016 hade den ökat till 87,2% och siffrorna för läsåret 2016/2017 visade en nivå på 89,7%. Höstterminen 2016 införde skolan regeln att det är obligatoriskt för alla elever som är frånvarande att varje morgon ringa och prata med sin mentor. Förhoppningen var att det faktum att eleven skulle tvingas ljuga, vilket skulle vara fallet om det handlar om skolk, kunde hjälpa till att minska den ogiltiga frånvaron. Den allmänna uppfattningen i kollegiet är att åtgärden har påverkat närvaron positivt.

När eleverna utvärderade sina APL-perioder efter avslutad praktik 2016/2017 uppnåddes medelvärdet för hur nöjda de var 8,42 på en tio-gradig skala, en ökning från 2016 med 1,8%. Två områden fick sämre resultat i enkäterna: sysselsättningen under APL-perioden och informationen från skolan innan man går ut på APL. Som helhet var eleverna alltså mer nöjda med sin APL det senaste läsåret, men liksom tidigare utgör förhandsinformationen ett förbättringsområde.

Entreprenörskapet blomstrade på Wilhelm Haglunds gymnasium under 2016/2017. UF-företaget "Hazzelcut" från WH15 fick utmärkelserna "Årets produktutveckling" och "Årets företag i Östhammars kommun" på mässan "Entreprenörskap på riktigt 2017" som ägde rum i Uppsala i mars. En grupp på fyra elever hade designat och producerat skärbrädor i olika storlekar och material, en idé och produkt som tog dem vidare ända till SM-finalen som arrangerades i maj i Stockholm. Två av gruppmedlemmarna, Alva Blomkvist och Alva Mattsson, blev också uttagna till tv-programmet "Ullared - jakten på nya storsäljaren" som sänds i Kanal 5 i vår. Hazzelcut sålde sammanlagt drygt 100 skärbrädor, en affärsidé som måste betecknas som en succé!

Betygsfördelningen på Wilhelm Haglunds gymnasium stämmer väl överens med rikets. 54% av Wilhelm Haglunds elever har F, E eller D i betyg. Motsvarande siffra för riket är 56%. Andelen elever som får betygen C, B eller A på Wilhelm Haglunds är 46%, medan samma siffra för riket är 44%. Siffrorna skiljer sig något mer åt om man jämför enskilda betyg (till exempel fick 27% av eleverna på WHG betyget C, medan nivån i riket låg på 20%), men i stort är skillnaden bara några få procentenheter.

Om Wilhelm Haglunds gymnasium

Wilhelm Haglunds gymnasium (WHG) startade hösten 2007 och drivs som ett bolag – Gimo Utbildnings AB - och ägs till 91% av Sandvik AB och till 9% av Östhammars kommun. I Gimo Utbildnings AB ingår Wilhelm Haglunds gymnasium och uppdragsutbildningen.

Skolan leds ytterst av en styrelse bestående av representanter för Sandvik AB och Östhammars kommun. Under styrelsen finns en ledningsgrupp bestående av VD, rektor för gymnasieskolan, biträdande rektor, skoladministratör samt chefen för uppdragsutbildningen. Det finns två samordnare, en för verkstadsinstitutionen och en för den teoretiska institutionen, samt en förstelärare som leder det pedagogiska utvecklingsarbetet. Ledningsgruppen har övergripande ansvar för hela utbildningsbolaget. Gymnasiets lärare är indelade i arbetslag med ansvar för varsin årskurs. De är också organiserade i institutioner utifrån ämnestillhörighet, där varje institution ansvarar för ekonomi, inköp, kursplanering och ämnets utveckling.

WHG erbjuder det industritekniska programmet med inriktning produkt- och maskinteknik. Elevernas utbildning omfattar 2 500 poäng, med möjlighet att utöka studierna till 3 400 poäng motsvarande Teknikprogrammet, beroende på ambition och möjligheter. Eleverna ges möjligheten till utökning dels för att kunna få en god yrkesutbildning, dels för att kunna läsa behörighetsgivande kurser för till exempel civilingenjörsutbildningar på universitet och högskola.

Hösten 2010 beslutades att Sandviksanställda får möjlighet till fortbildning i bland annat behörighetsgivande gymnasiekurser. Sedan dess tar WHG emot upp till fem vuxenstuderande per läsår som läser gymnasiekurser tillsammans med ungdomseleverna. Dessa studerande går på Teknikerskolan (TES).

Teknikcollege är en sammanslutning av kommuner, utbildningsanordnare och företag som samverkar för att öka attraktionskraften och kvaliteten på tekniskt inriktade utbildningar i Sverige. Sedan 2015 är Wilhelm Haglunds gymnasium certifierat av Teknikcollege Uppland enligt kriterierna för nivån ”utmärkt”. Certifieringen är ett slags kvalitetsstämpel som garanterar att skolan och utbildningen håller en hög standard och att våra elever blir tillräckligt bra utbildade för att vara attraktiva för teknikföretagen i regionen och riket. Medlemskapet i Teknikcollege Uppland innebär också att skolan har nära och aktiva kontakter med de viktigaste teknikföretagen i regionen, något som gynnar våra elevers möjligheter till praktik och arbete. De företag som ingår i WHG:s lokala styrgrupp är PiezoMotor, ESSDE, Österby gjuteri, Atlas Copco och Sandvik AB.

Vår verksamhet

Wilhelm Haglunds gymnasium ska erbjuda eleverna en modern och högkvalitativ industriteknisk utbildning som gör dem attraktiva på arbetsmarknaden. Skolan ska fungera som en långsiktig rekryteringsbas åt Sandvik AB och andra teknikföretag i regionen och arbeta för att öka intresset för tekniska yrken både lokalt och regionalt.

Utbildningen ska också erbjuda eleverna behörighet till högre utbildning och främja att eleverna efter avslutade studier, både gymnasiala och högre utbildningar, väljer att arbeta på Sandvik eller andra tekniska företag i regionen. Wilhelm Haglunds gymnasium ska även arbeta för att främja mångfald ur alla perspektiv och locka fler att välja tekniska yrken.

Vårt kvalitetsarbete

De övergripande målen för Wilhelm Haglunds gymnasium och Gimo Utbildnings AB sätts av styrelsen. Rektor ansvarar för det pedagogiska arbetet på skolan, samt leder arbetet med att utvärdera verksamheten.

Kvalitetsarbetet på Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att systematiskt och metodiskt försöka tydliggöra vad vi gör, varför och vart det leder. Vi mäter hur väl våra gymnasieelever lyckas med utbildningen, till exempel genom att jämföra avgångselevernars betyg med övriga rikets och närliggande gymnasieskolors, samt hur resultaten ser ut över tid. Vi jämför dem som läser yrkesinriktning med dem som läser högskoleförberedande, vi undersöker andelen som når examen och kopplingen mellan nationella prov och betyg.

Hur elever, vårdnadshavare och personal upplever vår verksamhet är en viktig fråga som vi undersöker med hjälp av årliga enkäter och/eller intervjuer till respektive grupp. Enkäterna och intervjuerna rör områden som inflytande, undervisning och inläring, arbetsmiljö, trivsel, säkerhet och företagsanknytning. Skolans styrelse genomför kontinuerligt intervjuer med elever, vårdnadshavare och personal. Eleverna får också chansen att berätta vad de tycker genom elevrådet, som skriver en del av kvalitetsrapporten.

I kursutvärderingarna får eleverna bland annat möjlighet att bedöma kvaliteten på undervisningen, lärarnas förmåga att förklara och stötta, innehåll och arbetsformer och lärarnas förmåga att behandla eleverna likvärdigt. De får också uttala sig om den egna arbetsinsatsen. Resultaten av kursutvärderingarna analyseras individuellt av respektive lärare, diskuteras gemensamt av kollegiet och ledningen och återkopplas till eleverna som får chansen att reagera och utveckla sina svar.

Ett utvecklingsarbete för att öka måluppfyllelse, förbättra undervisning och kunskapsresultat, närvaro och attityder hos eleverna pågår. Försteläraren leder arbetet med att utveckla det kollegiala lärandet på skolan, bland annat genom systematiska auskultationer, formativ bedömning, ämnesdiskussioner och diskussioner om vetenskaplig forskning kring pedagogik och inläring och vilken praktisk nytta vi kan ha av de vetenskapliga resultaten i vårt dagliga

arbete. Ett område som också kan utvecklas är kollegiets utbyte och samarbete med andra skolor.

Elever

Klass	Kön				Totalt antal	TES
	Flickor		Pojkar			
	Antal	Andel	Antal	Andel		
WH14	3	13%	20	87%	23	2
WH15	2	10%	18	90%	20	2
WH16	1	4%	27	96%	28	2

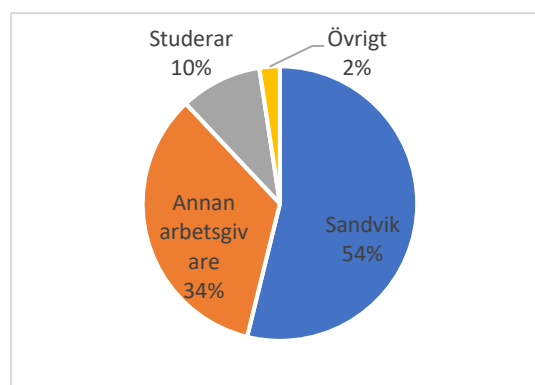
Det totala antalet elever på WHG under hösten 2015 var 71 stycken, varav sex flickor. Den procentuella fördelningen mellan flickor och pojkar var 8,5% flickor och 91,5% pojkar. Under höstterminen 2015 var antalet vuxenstuderande (TES:are) sex stycken. Majoriteten av eleverna på skolan kommer från Östhammars kommun, cirka 95%. Vi har också elever från Uppsala och Sandviken.

Från årskurs två har eleverna möjlighet att välja mellan två inriktningar. De kan antingen fortsätta på det yrkesförberedande spåret, kallat paket 1, eller på det studieförberedande, paket 2. Hur många som väljer det ena eller andra paketet varierar från år till år, men generellt kan man säga att eleverna fördelar sig ganska jämt mellan inriktningarna. I WH14 läste 65% yrkesförberedande och 35% studieförberedande. I WH15 var fördelningen 50% på yrkesförberedande inriktning och 50% på studieförberedande och i WH16 läste 35% av eleverna yrkesförberedande och 65% studieförberedande.

Ett medvetet arbete för att öka intresset för teknik och för att öka andelen flickor på skolan pågår sedan flera år tillbaka. I det arbetet ingår bland annat samarbete med grundskolor där eleverna besöker skolan under en hel dag och får bekanta sig med verkstaden, arrangemang på sommarlovet som riktar sig till elever på högstadiet, "Teknik för alla". I vår marknadsföring lyfter vi också fram tjejer och understryker den breda kompetens och de stora möjligheter till eftergymnasiala studier som utbildningen innebär.

Vad gör våra före detta elever år 2017?

Den första oktober 2017 hade 207 elever tagit examen vid WHG. 54 % av dem arbetar idag på Sandvik, 10 % studerar vidare, 34 % jobbar för en annan arbetsgivare och 2 % gör något annat, till exempel reser eller söker jobb. Siffrorna är baserade på samtliga elever som tagit examen på Wilhelm Haglunds gymnasium sedan 2010 då den första kullen tog studenten.

Av de 23 eleverna i WH14, klassen som tog studenten vårterminen 2017, arbetar idag 65% på Sandvik Coromant i Gimo. 22% har jobb hos en annan arbetsgivare och 13% studerar på högskolan eller universitetet. Tilläggas kan att **samtliga** elever i WH14 erbjöds sommarjobb eller tolv månadersförordnanden på Sandvik Coromant i Gimo.

Siffrorna visar tydligt att eleverna är eftertraktade och lätt får anställning om de så önskar. Siffrorna visar också att vi lyckas väl med att fylla Sandviks behov av välutbildade medarbetare och att en förhållandevis stor andel väljer att gå vidare till högre studier, som exempelvis utbildningar till civilingenjör, maskiningenjör, förskollärare, HR-generalist och revisor.

Personal

På skolan fanns under läsåret 2016/2017 tio heltidstjänster (det totala antal lärare som undervisar på skolan omräknat till heltidstjänster). Det innebar sju (7) elever per heltidstjänst. För Östhammars kommun var den siffran 7,5 och riksgenomsnittet visade 11,9 elever per heltidstjänst. Antalet lärare med pedagogisk högskoleexamen motsvarade 4,7 heltidstjänster på skolan, vilket utgjorde 46 % av skolans lärare. I kommunen låg motsvarande siffra på 71% och i riket 78,6%. Wilhelm Haglunds gymnasium visar lägre siffror än läsåret 2015/2016, vilket beror på att en av lärarna med pedagogisk högskoleexamen var föräldraledig största delen av läsåret. En permanent orsak till att skolan i jämförelse ligger något lägre än kommunen och riket, är att en mindre andel av våra verkstadslärare är högskoleutbildade. I förordningen görs dock undantag för kravet på behörighet hos just yrkeslärare. En annan förklaring är att skolan är liten och kollegiet likaså. Varje lärares behörighet eller icke-behörighet får då mycket stor procentuell inverkan på det sammanlagda resultatet.

Förutom lärare fanns under läsåret 2015/2016 följande funktioner på skolan: vd, rektor, biträdande rektor, skoladministratör och en skolsköterska som även fungerar som kurator. WHG:s elever har också tillgång till studievägledare, specialpedagog, bibliotekarie, skolläkare, skolpsykolog, företagshälsovård på Sandvik, kurator, präst och IT-support.

Lokaler

Wilhelm Haglunds gymnasium stod färdigt år 2007 och lokalerna upplevs fortfarande som relativt nya och välbehållna. Verkstadslokalerna, där en stor del av den viktiga praktiska utbildningen äger rum, är stora, ljusa och rymliga, nyligen renoverade med nylagt golv och ny väggplåt. Bullernivån är förhållandevis låg och luften är ren och fri från föroreningar.

I verkstaden finns tre CNC-svarvar, varav två nya med roterande verktyg. Skolan har också köpt in tre nya treaxliga CNC-fräsar. Tack vare de moderna maskinerna får eleverna bekanta sig med de två största ISO-styrsystemen som finns på marknaden, vilket ger dem en bred kompetens och god förberedelse för praktik och arbete. Med hjälp av fyra supportsvarvar av en något äldre modell kan lärarna undervisa eleverna i den skärande bearbetningens grunder och bygga upp en genuin känsla för hur det är att arbeta i metall. I verkstaden finns också ett rum för automation med två ABB-robotar, samt annan styrteknisk utrustning.

IT

IT-verksamheten på Wilhelm Haglunds bevakar den nya tekniken för att alltid kunna arbeta med det bästa som marknaden har att erbjuda. Varje elev har tillgång till en egen arbetsplats och en bärbar dator. På skolan finns en IT-ansvarig som fungerar som "first line support". Vid större fel finns också kompetens på SITS (Sandvik) och Atea att tillgå.

Arbetsmiljö och säkerhet

Wilhelm Haglunds gymnasium ska motverka varje form av kränkande särbehandling och genom sina grundläggande värderingar, sin organisation och sina arbetssätt säkerställa varje individs möjlighet att påverka sin situation, samt stimulera ett öppet och fritt utbyte av tankar, åsikter och erfarenheter i lärandeprocessen. Om signaler framkommer om att så inte är fallet, ska åtgärder snarast vidtas för att åtgärda detta. Målet är även att eleverna på WHG ska trivas och vilja rekommendera vår skola till elever på grundskolan. Vidare ska vårdnadshavare uppleva skolan som så bra, att de vill rekommendera den till andra föräldrar.

En bra arbetsmiljö innebär också att ingen ska behöva råka ut för en olycka eller bli sjuk. För att kunna vara med och ta ansvar för det systematiska arbetsmiljöarbetet introduceras eleverna i ett tidigt skede av utbildningen till risker och regelverk. På skolan finns en skyddskommitté bestående av sju ledamöter inklusive tre elevskyddsombud som sammanträder fyra gånger per år. Två arbetsmiljöronder hålls per termin. Åtgärder ska utföras i enlighet med vad som framkommer vid arbetsmiljöronden. Några av de områden som WHG arbetat med är att utbilda elevskyddsombud, integrera arbetsmiljöarbetet i undervisningen och föra statistik över sjukfrånvaro hos anställda.

Under läsåret 2016/2017 har sex tillbud, fem olycksfall, tre riskobservationer och ett färdolycksfall rapporterats. Jämfört med 2015 (åtta tillbud, två olycksfall, sex riskobservationer och två färdolycksfall) har både antal tillbud, riskobservationer och färdolycksfall minskat, medan antalet olycksfall ökat (+3). 2014 var siffrorna tio tillbud och ett olycksfall, 2013 rapporterades 15 tillbud och två olycksfall. De flesta tillbud och olyckor

inträffar på verkstaden och under idrottslektionerna, medan färdolyckan har inträffat på grund av halka. Generellt är uppfattningen att personal och elever blivit bättre på att rapportera in händelser i vårt system.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

En betydande del av utbildningen vid Wilhelm Haglunds industritekniska program sker genom APL, arbetsplatsförlagt lärande. APL ger en möjlighet för eleven att omsätta teori till praktik, skapa förståelse och ge erfarenhet av vuxenlivet, träna färdigheter och förmåga till eget ansvar – allt med hjälp av utbildade handledare på arbetsplatserna.

Under de två första läsåren gör eleverna sammanlagt tolv veckors APL på Sandvik Coromant i Gimo, uppdelat på fyra perioder. Under tredje läsåret erbjuds eleverna att göra sin APL på något av Sandviks företag utomlands. Varje år reser eleverna till länder som Japan, USA, Frankrike, Kina, Australien och Indien för att praktisera på ett bolag och lära känna landet, dess invånare, kultur och inte minst arbetskultur. Vissa elever i årskurs tre har också en APL-period på något av Teknikcollege-företagen i regionen.

När eleverna utvärderade sina APL-perioder efter avslutad praktik på Sandvik Coromant i Gimo 2016/2017 uppnåddes medelvärdet för hur nöjda de var 8,42 på en tio-gradig skala, en ökning från 2016 med 1,8%. Två områden fick sämre resultat i enkäterna: sysselsättningen under APL-perioden och informationen från skolan innan man går ut på APL. Som helhet var eleverna alltså mer nöjda med sin APL det senaste läsåret, men liksom tidigare utgör förhandsinformationen ett förbättringsområde. Det är uppenbart att det finns skillnader mellan hur mycket och vad för slags information eleverna förväntar sig och hur skolan och Sandvik ser på samma område. WHG och Sandvik fortsätter givetvis sitt gemensamma arbete för att informationen ska kännas tillfredsställande för eleverna.

Gymnasiearbete

Gymnasiearbetet, en obligatorisk kurs på 100 poäng som ska visa att eleven är redo för yrkeslivet, innebär för eleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium ett så kallat ”skarpt” projekt på Sandvik AB eller på något av de andra Teknikcollege-företagen i regionen. Beroende på vilken inriktning på utbildningen som eleven valt, kan gymnasiearbetet göras helt och hållet på ett av företagen, eller dels på skolan, dels på ett företag.

Grupper på 2-4 elever får i uppdrag att hjälpa till med förbättringar eller hitta lösningar på problem som företaget i fråga verkligen behöver förändra, förbättra eller lösa. Det kan handla om att förbättra produktionen, säkerställa förebyggande underhåll eller göra en tidsbedömning av olika operationer. Som stöd har eleverna både en handledare/projektledare på företaget och en handledare på skolan. Gymnasiearbetet redovisas genom muntliga presentationer och skriftliga rapporter, både på företaget och i skolan.

Internationella utbyten

Förutom att eleverna i årskurs 3 åker på utlands-APL, har Wilhelm Haglunds gymnasium ett antal internationella utbyten som pågått i flera år. Till exempel åker årskurs 2 varje höst med mentorer och engelsklärare på ett besök till Worcester, drygt två timmars bilresa söder om Manchester i Storbritannien. Under resan besöker vi Tudor Grange Academy, en skola för åldrarna 11-18 år, där vi gör en rundtur, är med på lektioner och får tillfälle att träffa elever och lärare. Vistelsen innehåller också olika industribesök som exempelvis Rolls Royce i Derby och Mazak-fabriken i Worcester. Vi hinner också med några kulturella aktiviteter, som guidning i Worcester Cathedral. På senare år har också National Football Museum i centrala Manchester ingått. Denna resa möjliggörs genom stipendium från Göranssonska Fonden.

Ett annat utbyte sker tidigt på hösten då fem-sex japanska ungdomar och kommunanställda från Kurihara City i Japan besöker oss. De japanska eleverna bor i svenska värdfamiljer, till exempel hos elever eller personal på WHG. Under sina dagar i Gimo får de besöka Sandvik Coromant, Östhammars kommun och Upplandsmuséet och domkyrkan i Uppsala. Under besöket på WHG presenterar de sin hemstad och sin skola, vilket också våra elever gör.

Ung Företagsamhet (UF)

UF – Ung Företagsamhet – är en organisation som gör det möjligt för ungdomar mellan 16 och 20 år att bedriva företag inom ramen för UF:s regler. På WHG, som är ett av få industriprogram i Sverige som deltar, äger arbetet med ett eget företag huvudsakligen rum under årskurs två och involverar kurser som Produktutveckling 1, Datorstyrd produktion 2, Produktionskunskap och Människan i industrin.

UF innebär att eleverna ska organisera sig i små grupper, komma med idéer till produkter som sedan designas, starta själva företaget med allt vad det innebär i form av administration, tillverka själva produkten, för att sedan marknadsföra och sälja den. I arbetet med företaget ingår också bokföring och till sist avveckling. Tidigt i processen får eleverna tillfälle att presentera sitt arbete inför en grupp lärare, ett slags ”Draknästet”, där deras produktidéer och affärsplaner granskas och ges respons.

Speciellt för UF-verksamheten på Wilhelm Haglunds gymnasium är kravet på våra elever att hela eller delar av produkten ska vara tillverkad i vår verkstad. Exempel på saker som eleverna designat och tillverkat genom åren är salt- och pepparkar, mobilhållare, ljusstakar, urtavlor, citrusskalare, slevhållare, strumphållare och hopfällbar mugg! I mars varje år presenteras resultatet av arbetet på UF-mässan där eleverna får visa upp och försöka sälja sina alster.

UF är menat att ge de unga en inblick i arbetslivet och chansen att arbeta med ett någorlunda realistiskt affärsprojekt. Det ger också möjlighet för eleverna att tillägna sig kunskaper som inte självklart ingår i de ordinarie kurserna och att öva förmågor på ett sätt som påminner mindre om skolan och mer om yrkeslivet.

År 2016/2017 fick UF-företaget "Hazzelcut" från WH15 utmärkelserna "Årets produktutveckling" och "Årets företag i Östhammars kommun" på mässan "Entreprenörskap på riktigt 2017" som ägde rum i Uppsala i mars. En grupp på fyra elever hade designat och producerat skärbrädor i olika storlekar och material, en idé och produkt som tog dem vidare ända till SM-finalen som arrangerades i maj i Stockholm. Två av gruppmedlemmarna, Alva Blomkvist och Alva Mattsson, blev också uttagna till tv-programmet "Ullared - jakten på nya storsäljaren" som sänds i Kanal 5 i vår. Hazzelcut sålde sammanlagt drygt 100 skärbrädor, en affärsidé som måste betecknas som en succé!

Elevhälsa

Elevhälsan på skolan består av rektor, skolsköterska, skolläkare, distriktssköterska med medicinsk och psykosocial kompetens, skolpsykolog och speciallärare/specialpedagog. Skolan arbetar med att stödja eleverna i medicinska, psykosociala och pedagogiska frågor. På elevhälsan arbetar man utifrån en helhetssyn som är salutogen och man ser elevens hela nätverk som en resurs. Detta förutsätter ett nära samarbete med eleven och dennes föräldrar, skolpersonal samt externa samarbetspartners som exempelvis grundskolan, socialtjänsten, specialpedagog, polisen, ungdomsmottagningen och andra gymnasieskolor.

Elevhälsoteamet arbetar tillsammans med lärarna och annan personal i skolan med att skapa miljöer som gör det lättare för eleverna att lära, utvecklas och ha en bra hälsa. Alla som arbetar i skolan ska tidigt känna igen tecken på psykisk ohälsa och behov av stöd, men det är ett särskilt ansvar för elevhälsan.

Det är viktigt att lärmiljön främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Det innebär att skapa generella pedagogiska/praktiska anpassningar i lärmiljön och förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Varje enskild elev ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Man ska utreda orsaker till inlärningssvårigheter och till ohälsa, man ska bidra med åtgärder och anpassningar för varje enskild elev i behov av särskilt stöd och säkra tidig upptäckt av avvikelser i tillväxt och hälsa.

Det finns elever på skolan som har startat hälsoråd med stöd från Reacta. **Reacta** är en ideell organisation som finansieras via bidrag från olika givare. Hälsoråden bedriver hälsofrämjande verksamhet och genom Reacta får de vägledning, information, inspiration, stöd, bidrag och coachning om hur verksamheten startas, bedrivs och utvecklas.

På skolan finns en grupp som arbetar fram likabehandlingsplanen som ligger till grund för läsårets förebyggande aktiviteter. All personal och alla elever bidrar på olika sätt till att likabehandlingsplanen blir representativ för hela skolans verksamhet. På skolan har man nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. På skolan tillämpas drogtester slumpmässigt och vid misstanke. Företagets hälsovård kopplas in när det gäller drogtestning och deras rutiner gäller vid eventuellt positivt utslag.

Från och med 1 januari 2017 har diskrimineringslagen utvidgats. Skolor ska nu bedriva ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Nytt i lagen är också anvisningar för hur arbetet ska genomföras, vilket har påverkat utformningen av skolans senaste likabehandlingsplan.

Idrott och motion, samt nyttig kost, är viktiga inslag på skolan – allt för att ge eleverna möjligheten att leva ett friskt och innehållsrikt liv. Eleverna har någon slags fysisk aktivitet på schemat två till tre gånger i veckan, en gång i veckan tillsammans med skolans personal, samt ett antal friluftsdagar av varierande karaktär under året. Färsk frukt finns alltid tillgänglig för eleverna, samt en vattenautomat med både kolsyrat och vanligt vatten.

Våren 2017 sökte och fick vi bidrag från Skolverket för hälsofrämjande skolutveckling. Målet är att få eleverna att själva arbeta med frågor som gäller lärande, trygghet, jämlikhet och hälsa och att utveckla demokratisk kompetens och praktik hos eleverna. Den övergripande idén är att skapa en positiv lärandesituation för eleven där det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska genomsyra elevens alla tre år på skolan. Pengarna har bland annat använts till att köpa in pulsklockor, frukt och att arrangera olika aktiviteter på veckans motionstimme.

SYV – studie-och yrkesvägledning

Till skolan är en extern studie- och yrkesvägledare knuten, som eleverna kan träffa individuellt efter överenskommelse. SYV:en besöker skolan i detta ändamål någon gång per månad. I början av gymnasieutbildningen ordnas enskilda samtal med alla elever i årskurs 1 där en kartläggning av elevens framtidsplaner görs. Dessutom ansvarar SYV:en för information till eleverna i alla årskurser samt deras vårdnadshavare, vilken främst förmedlas vid föräldramöten. Det görs dock även besök i klasserna under skoltid. För eleverna i årskurs 3 arrangeras individuella möten inför eventuell ansökan till högskola/universitet.

Eleverna uttrycker en stor belåtenhet med det studie- och yrkesvägledande arbete som bedrivs. Det är många som är intresserade av vägledning, både när det gäller frågor om gymnasietiden och om eftergymnasiala studier och olika arbetsmöjligheter. Intresset för de olika studiebesöken på bland annat Uppsala universitet och Gävle Högskola brukar också vara stort.

Elevnärvaro

Wilhelm Haglunds gymnasium har som mål att nå en närvaronivå på minst 95%. De senaste årens utveckling har gått åt rätt håll, men eftersom målet fortfarande inte är nått, fortsätter vi att arbeta med högre elevnärvaro som ett av våra prioriterade mål i det fortsatta utvecklingsarbetet. 2014 låg närvaronivån på 85%, 2015/2016 hade den ökat till 87,2% och siffrorna för läsåret 2016/2017 visade en nivå på 89,7%, en stadig men ändå marginell ökning.

Närvaro

2014	2015/2016	2016/2017
85%	87,2%	89,7%

Både den anmälda och den oanmälda frånvaron är för hög enligt vårt 95%-mål och det är inte lätt att säkert veta vad som är orsaken. En möjlig påverkansfaktor kan vara att elever inte antar

erbjudandet om att läsa de kurser som ger möjlighet till utökad behörighet, vilket gör att de får mer individuell studietid i schemat, istället för schemalagd undervisning. För vissa elever blir ansvaret för självständiga studier på egen hand för stort, vilket gör att de avviker från skolan.

Höstterminen 2016 införde skolan regeln att det är obligatoriskt för alla elever som är frånvarande att varje morgon ringa och prata med sin mentor, förutom att göra en anmälan till skolans digitala närvarosystem. Förhoppningen var att det faktum att eleven skulle tvingas ljuga, vilket skulle vara fallet om det handlar om skolk, kunde hjälpa till att minska den ogiltiga frånvaron. Den allmänna uppfattningen i kollegiet är att åtgärden har påverkat närvaron positivt, men huruvida detta är den verkliga orsaken bakom den högre närvaronivån är svårt att avgöra. Rutinen med att eleven ska ringa kommer oavsett att behållas, då den anses främja mentorernas överblick, samt gynna kontakten mellan mentor och mentorselever. Förutom rutinen med telefonsamtal, kopplas alltid skolsköterskan in om en elev har upprepad frånvaro.

En annan förebyggande åtgärd är att alla mentorer ska diskutera med sina elever utifrån den individuella studieplanen och det befintliga schemat, för att skapa en så gynnsam inlärningsituation som möjligt. Har eleven för lite schemalagd undervisning beroende på att man inte läser utökade kurser och vill kanske just utöka antalet kurser? Vinsten blir en bättre utbildning och en minimering av den individuella studietid som ökar risken för ogiltig frånvaro.

Elevrådets berättelse

Elevrådet på WHG består av nio representanter från årkurserna 1, 2 och 3 som träffas två gånger per månad. Elevrådet ansvarar bland annat för dekorationer, uppträdanden och underhållning vid skolavslutningarna till jul och sommar, samt vid studenten. Nuvarande ordförande är Alva Blomkvist och sekreterare är Anton Lind, båda från WH15.

Höstterminen 2016

Terminen började med att elevrådet besökte den nya ettan (WH16) och informerade om vad vi gör, vilka vi är och bad dem ställa upp och engagera sig i elevrådet. I september ställde WHG upp mot Forsmarks skola i Skolkampen. WHG vann alla grenar, förutom fotbollsmatchen. Julavslutningen blev rolig med massor av lekar, frågesport och julklappar i form av varsin påse skumtomtar.

Vårterminen 2017

Elevrådet skapade i samråd med mentorerna en rutin för hur elever som har så kallad ”gråtid” (inga lektioner) och heller inga rester att arbeta med, ska göra under dessa tillfällen. Numera får man gå hem om man inte har något man måste eller bör arbeta med. Beslut om att få gå hem fattar elev och mentor tillsammans. Elevrådet skrev också ett tal där varje person i avgångsklassen WH14 beskrevs och hyllades. Talet hölls på studentavslutningen i juni 2017.

Kunskapsresultat

Den genomsnittliga betygspoängen på det Industritekniska programmet 2016 var på riksnivå 13,3 poäng, en ökning jämfört med 2015 års 13,1 och 2014 års 13,0. För Teknikprogrammet var siffrorna 14,1 (2016) och 13,9 (2015 och 2014).

För avgångseleverna på Wilhelm Haglunds gymnasium låg genomsnittet år 2016 på 14,0, år 2015 på 14,5 poäng, och 2014 var genomsnittspoängen 14,9. När det gäller Östhammars kommuns övriga gymnasieskolors resultat, var genomsnittet för yrkesprogrammen på det kommunala Bruksgymnasiet 12,7 poäng år 2016, en marginell minskning från 2015 års 12,8 poäng i genomsnitt. Avgångseleverna på kommunala Forsmarks skola nådde en genomsnittspoäng på 15,6 år 2016, en ökning från snittet 2015 som var 15,0 (på Forsmarks skola läser eleverna teknikprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet, båda högskoleförberedande).

Kunskapsresultat kommunen utifrån gymnasieexamen (2500 poäng)		
	2015	2016
Bruksgymnasiets yrkesprogram	12,8	12,7
WHG	14,5	14,0
Forsmarksskola	15,0	15,6

Eleverna på Wilhelm Haglunds har möjlighet att från årskurs två välja mellan två inriktningar: Paket 1 (yrkesförberedande) och paket 2 (studieförberedande). Vid en närmare titt på skillnader över tid mellan de två paketen, kan olika tendenser urskiljas. Resultatmässigt ligger paket 2-eleverna på en högre nivå än paket 1-eleverna, men man kan se att skillnaderna dem emellan har minskat.

När WH11:s paket 1-elever tog studenten var deras medelbetyg 12,3 poäng. För samma elever i WH12 var motsvarande siffra 12,84 och för WH13 som gick ut under våren 2016 hade medelbetyget stigit till 13,56. För de elever som valt paket 2 har samma period inneburit ett sjunkande medelbetyg. WH11 nådde vid sin examen 15,35, WH12:s resultat stannade på 14,91 och WH13 innebar ytterligare en sänkning till 14,73. De senaste siffrorna från examen 2017 bekräftar denna tendens: medelbetyget för Paket 2-eleverna i WH14 är nere på 14,02, även om medelbetyget för Paket 1-eleverna också hade sjunkit. Skolan ser också en tydlig ökning av antalet elever som börjar på paket två, men efter ett tag byter till paket 1.

Kunskapsresultat WHG*			
	2015 (WH12)	2016 (WH13)	2017 (WH14)
Paket 1	12,84	13,56	12,75
Paket 2	14,91	14,73	14,02

*) Baserat på elevernas samtliga kurser

Om man ser till elever med godkänd gymnasieexamen låg den varje år sedan starten 2007 på 100% - alla våra elever tog alltså examen. 2017 förändras detta, då en (1) elev inte lyckades ta examen. Trots att så många tar examen från oss, drabbas Wilhelm Haglunds, liksom alla andra gymnasieskolor, av enstaka avhopp under utbildningens gång, något som kan bero på att eleven inser att yrkesinriktningen inte passar eller på att eleven inte har förutsättningar att klara utbildningen inom rimlig tid.

En av förklaringarna till det goda examensresultatet är dock den stora flexibilitet varmed undervisning och individuell anpassning och individuellt stöd bedrivs. För de elever som ligger i farozonen finns alltid en mängd alternativa lösningar, som mindre studiegrupper, förlängning av kurser, stöd av specialpedagog och extrastöd av undervisande lärare.

Analys av kunskapsresultat

Som tidigare nämnts kan man i Wilhelm Haglunds kunskapsresultat se att skillnaden mellan de elever som väljer studieförberedande inriktning (paket två) och de som väljer yrkesförberedande inriktning (paket ett) minskar. De sjunkande resultaten syns tydligast hos eleverna i paket 2.

En möjlig orsaksförklaring hänger samman med att allt fler hoppar av från paket 2 till 1. Många av de elever som byter vittnar om en frustration över att inte hinna med att prestera på tillräckligt hög nivå, de orkar helt enkelt inte med det tempo som krävs och väljer därför den yrkesförberedande inriktningen. Möjligen är en del av dessa elever mer läsvana och inriktade på att prestera i teoretiska ämnen, vilket kan vara en bidragande orsak till att skillnaden mellan paketen minskar.

Varför medelbetygen på paket 2 just nu sjunker, är föremål för vår uppmärksamhet. Något som diskuteras ofta är hur vi på ett mer effektivt sätt ska kunna stimulera, uppmuntra och stödja eleverna till att vilja nå högre än nödvändigt. Idag menar många att tiden inte räcker till att också ge tillräckligt med tid och uppmärksamhet till de studiemotiverade och ambitiösa elever som också behöver stimulans för att kunna utvecklas och nå ännu bättre resultat.

Ett annat diskussionsområde handlar om den egna ambitionsnivån hos eleverna. För många av eleverna är steget från att skaffa sig allmän högskolebehörighet till särskild högskolebehörighet för stort. Istället för att läsa fler utökade kurser, som även om de inte resulterar i särskild behörighet är ett stort steg på vägen mot den, nöjer de sig med minsta

antal kurser för allmän högskolebehörighet. En utökad kurs som inte genast resulterar i en behörighet, utan endast är ett steg i rätt riktning, ratas alltså.

En återkommande förklaring när lärarna gör sin analys av Wilhelm Haglunds **högre kunskapsresultat** i förhållandet till riket och till Bruksgymnasiet, är att skolans storlek spelar en viktig roll, liksom lärarnas stora engagemang i eleverna. Flera nämner drivkraften och glädjen i att få se eleverna utvecklas, öka sina ambitioner och växa som individer, och menar sig se samma starka drivkrafter hos de flesta av sina kollegor.

Trots känslan av att inte hinna med de mest ambitiösa eleverna, är en annan viktig påverkansfaktor lärarnas tillgänglighet, något som eleverna själva ofta nämner när de ska berätta om skolans verksamhet. Då lärarna finns på plats i skolan från tidig morgon till sen eftermiddag och kontinuerligt uppmuntrar eleverna att ta kontakt för råd, stöd och hjälp även utanför lektionstid, skapas ofta en nära relation mellan lärarkollegiet och eleverna. Kunskapsutvecklingen gynnas, den formativa responsen blir lättare att tillgodose och risken för att elever i behov av mycket stöd glöms bort minskar, menar lärarna. En lärare skriver: ”Därmed ”driver vi in” betyg i större utsträckning än andra skolor”.

En annan lärare lyfter fram den betydande mängd extraundervisning som bedrivs av i princip alla lärare, för att säkra att alla elever klarar minst E i de obligatoriska kurserna, även om det kräver förlängda kurser och undervisning i liten grupp utanför ordinarie lektionstillfällen. Flera uppmärksammar också hur lätt det är att skapa förtroendefulla relationer med elever jämfört med situationen på många av deras tidigare arbetsplatser, något som de menar gör att eleverna känner sig sedda som individer och blir mer benägna att verkligen söka hjälp när det behövs.

Till sist kan nämnas att utbildningen på vår skola både attraherar elever som vill gå industriprogrammet och börja jobba efter gymnasiet och elever som vill satsa på eftergymnasiala tekniska högskoleutbildningar för att exempelvis bli civilingenjörer. Att locka den senare, ofta mer studiemotiverade, kategorin elever är troligen svårare för det kommunala industriprogrammet.

Att Wilhelm Haglunds gymnasium får **lägre resultat** än Forsmarks skola i samma kommun tror en del lärare beror på att den skolan har riksintag och därmed möjligen lockar en större andel högmotiverade elever, till skillnad från vår skola där många av eleverna snarare siktar mot ett jobb inom industrin direkt efter gymnasiet, utan att kanske sträva efter de högsta betygen.

Vår skola och utbildning har också en mycket tydlig koppling till elevernas framtida arbetsgivare och många kommer från familjer där en eller flera redan jobbar på Sandvik och på så sätt har gett eleverna en inblick i och en positiv bild av det yrke och de arbetsplatser de utbildar sig för. Om man redan då man börjar på en utbildning vet var man vill arbeta och att höga betyg inte har någon större betydelse för hur stora möjligheter man har att få arbete där, påverkar det givetvis motivationen, menar en av lärarna.

Avslutningsvis bör den ojämna könsfördelningen av skolans elever nämnas. Såväl nationellt som internationellt lyckas flickor generellt bättre i skolan. De arbetar hårdare, har högre betyg och utbildar sig längre. Att så få flickor läser på Wilhelm Haglunds gymnasium, vanligtvis två till fyra stycken i varje klass, kan mycket väl påverka studieresultatet negativt. Förutom att de individuella prestationerna inte blir lika höga och att medelbetygen följaktligen sjunker, frodas lättare vad som brukar kallas en "anti-pluggmentalitet" – en attityd som innebär att det inte ger hög status att läsa läxor och satsa på höga betyg, och som har en benägenhet att utvecklas i pojkdominerade skolmiljöer där eleverna har en bakgrund där eftergymnasiala studier är sällsynta.

Nationella prov och utfall slutbetyg

Antal elever på skolan som helhet med högre/lägre slutbetyg än resultat på nationella proven.

Ämne	Antal elever	Andel elever med lägre slutbetyg i %	Andel elever med högre slutbetyg i %
Engelska	44	22,7% (Riket 10,5 %)	18,2% (Riket 19,4 %)
Svenska	35	5,7% (Riket 8,2 %)	37,1% (Riket 34,8 %)
Matematik	58	0% (Riket 1,2 %)	22,4% (Riket 33,9%)

Kommentar

Störst skillnad mellan slutbetygen för eleverna på WHG och deras resultat på de nationella proven (NP) hittar man i kurserna Svenska 1 och Svenska 3. När det gäller Svenska 1 är skillnaden liten, det stora glappet finner vi i kursen Svenska 3. Även på riksnivå är det många elever som får högre slutbetyg i svenska än vad deras resultat på nationella proven nådde upp till. När man tittar på engelskan, är det ungefär lika många procent på WHG och i riket i stort som får högre betyg än resultatet på NP, medan det är fler på WHG som får lägre betyg än resultat på NP jämfört med resten av riket. Stor skillnad ser man också i matematiken.

Varför har då så många elever som läser Svenska 3 fått högre slutbetyg än det betyg de lyckades uppnå på det nationella provet? Den främsta förklaringen ligger i vad som anses vara godkänt på det skriftliga provet. En elev som inte lyckas redovisa alla använda källor till den promemoria som utgör skrivdelens uppgift, kan inte få godkänt även om innehåll, struktur och språk anses ligga på godkänd nivå. Bedömaren tvingas sätta ett F på en i övrigt kanske välskriven pm. Om eleven i fråga tidigare har visat eller efteråt visar läraren att den behärskar konsten att ange källor på ett korrekt sätt, har eleven nått minst kriterierna för ett E. Stress och

osäkerhet i provsituationen hindrar vissa elever från att prestera på sin bästa nivå, en nivå som de kanske uppvisat både före och efter nationella proven och då ska bedömas utifrån.

De nationella proven i svenska prövar heller inte alla förmågor och kunskaper som ska bedömas inför betygssättning och proven testar också muntlig och skriftlig förmåga vid endast ett tillfälle vardera. Ofta har eleverna till exempel redan uppnått minst E i muntligt framträdande långt innan de gör de nationella proven och ett misslyckat nationellt prov kan i så fall inte sänka betyget till ett F. Enligt kursupplägget på WHG har eleverna också långt före NP tränat på och examinerats i de krav som gäller för skriftlig framställning och läraren har skaffat sig en ganska tydlig bild av elevens kunskaps- och prestationsnivå, en på sikt säkrare, rättvisare och mer relevant grund för betygssättning.

Matematiken uppvisar liknande siffror (33,9% fick enligt riksgenomsnittet högre slutbetyg än vad de fick provbetyg) som svenskan och även där kan en förklaring hittas i det faktum att eleverna redan före nationella proven tränats i och uppnått de förmågor som krävs för att klara kursen eller uppnå ett visst betyg. Att sänka ett betyg en eller flera nivåer baserat på ett enskilt provtillfälle, som det nationella provet är, skulle vara en mycket drastisk och orättvis åtgärd.

Betygsfördelning

Fördelning av samtliga satta betyg i årskurserna WH15 och WH16 jämfört med riket.

Betyg	Antal	Andel i %	Riket i %
A	57	7	11
B	104	12	13
C	235	27	20
D	198	23	19
E	236	27	31
F	37	4	6

Kommentar

Betygsfördelningen på Wilhelm Haglunds gymnasium stämmer väl överens med rikets. 54% av betygen som sattes på Wilhelm Haglunds gymnasium i klasserna WH15 och WH16 var F, E eller D. Motsvarande siffra för riket är 56%. C, B eller A utgjorde 46% av de satta betygen på WHG, medan samma siffra för riket är 44%. Siffrorna skiljer sig något mer åt om man

jämför enskilda betyg (till exempel var 27% av betygen på WHG C, medan nivån i riket låg på 20%), men i stort är skillnaden bara några få procentenheter.

Wilhelm Haglunds strävar efter att höja elevernas betygsgenomsnitt, men en återkommande synpunkt från lärarkollegiet och som också delas av skolledning och övrig personal, är att väldigt mycket tid och kraft går åt till att säkerställa behovet hos de elever som behöver extra mycket hjälp för att klara sina kurser åtminstone på E-nivå. Den stimulans och uppmuntran som borde ges till elever som vill utmana sig själva och höja sina prestationer har svårt att få plats i det dagliga arbetet, trots att samtliga uppfattar det som mycket viktigt och angeläget. Här finns ett viktigt utvecklingsområde för skolan, där flera idéer håller på att formuleras för att sedan kunna diskuteras och förhoppningsvis förverkligas inom en rimlig framtid.

Ytterligare ett hinder för att höja betygen handlar om elevernas egen ambitionsnivå och vilken kultur som härskar på skolan. Fenomenet där pojkdominerade miljöer resulterar i en syn på skolarbete och höga betyg som något negativt och icke statushöjande, är väl känt. Då flickorna på Wilhelm Haglunds befinner sig en i liten minoritet, kan det bli så att vissa av pojkarnas värderingar lättare får fäste och tillåts dominera på ett sätt som skulle vara svårt i en mer könsheterogen klassrumsmiljö. Här handlar det mycket om att arbeta ännu mer med attityder.

Till sist är det svårt att bortse från att eleverna vet att deras möjligheter till arbete efter avslutad gymnasieutbildning är mycket goda, men att en eventuell anställning sällan är avhängig väldigt höga betyg. Istället är det goda vitsord från praktiken som väger tungt när det ska beslutas om vilka som får arbete, något eleverna är högst medvetna om. Kanske bidrar detta till en viss ”mättnad” när det gäller att kämpa för att exempelvis få ett C, istället för att nöja sig med ett E.

Elevernas kursutvärderingar

Från höstterminen 2016 används en ny enkätmodell för att utvärdera kurserna som ges på skolan. Både frågor och svar har formulerats om och kompletterats med möjligheten till öppna svar på vissa frågor. Detta gör det svårt att jämföra hur nöjda eller missnöjda eleverna har varit med kurserna under läsåret 2016/2017 jämfört med tidigare år.

Sammanfattningsvis kan man ändå säga att resultatet för läsåret 2014/15 i genomsnitt var det bästa sedan 2011. Högsta genomsnittspoäng fick frågan ”Hur nöjd är du med lärarens ämneskunskaper?”, ”Hur nöjd är du med lärarens förmåga att behandla er likvärdigt?” och ”Hur nöjd är du med lärarens arbete med att uppmuntra, stimulera och stödja dig för att nå kunskapskraven i kursen?”. Sämst resultat får frågorna ”Hur nöjd är du med det ansvar du själv tagit för ditt eget lärande?” och ”Hur nöjd är du med planeringen av kursen?”.

I den nya enkäten för 2016/2017 fick också lärarnas goda ämneskunskaper högsta betyg, 5,42 av 6,00 möjliga. Näst bäst rankades lärarnas förmåga att behandla eleverna rättvist (5,35) och deras förmåga att lyssna på elevernas synpunkter (5,23). Sämst omdömen fick påståendena

”Jag har fått tillräcklig information för att förstå hur jag ska nå de kunskaper som de olika betygsnivåerna kräver” (4,97) och ”Kursen är bra planerad” (4,99). Eleverna var också något mindre nöjda med hur effektiva de arbetsformer som använts i kurserna hade varit som ett stöd för inläring (5,03).

Analys av kursutvärderingarna

För att undvika slentrianmässiga svar och en ”svars-fatigue” som kan uppkomma när eleverna tvingas svara på en stor mängd kursutvärderingar vid ungefär samma tillfälle (i slutet av terminen) är ambitionen att skolan ska bli mycket bättre på att återkoppla resultaten av utvärderingarna tillbaka till eleverna. En annan, och ännu viktigare, orsak till att öka elevernas intresse för utvärderingarna, är naturligtvis att det förbättrar deras möjligheter att uttrycka sina åsikter och kunna påverka skolans undervisning. Kursutvärderingarna är också ett viktigt redskap för att upptäcka problem.

Från förra läsårets (2016/2017) resultat kan man se att eleverna är nöjda med lärarnas sociala och ämnesmässiga kunskaper, medan de efterlyser förbättringar som gäller själva utövandet av undervisningen, till exempel i form av planering, val av metodik och material.

Ambitionen inför läsåret 2016/2017 var att mer systematisk och genomtänkt återkoppla elevernas svar på kursutvärderingarna till dem själva. Med hjälp av gemensamma planerade diskussionsfrågor skulle lärarna och annan personal gå ut i klasserna och diskutera utfallen på enkäterna, lyssna till fördjupade svar och därmed kunna samla in ett material för det fortsatta kvalitetsarbetet på skolan, både på individuell och gemensam nivå. Tyvärr lyckades vi inte genomföra det arbetet på ett tillfredsställande sätt, men ambitionen ligger kvar för läsåret 2017/2018.

Det pedagogiska arbetet

Den teoretiska institutionens arbete har bland annat resulterat i förändringar i skolans schema. Kvalitet snarare än kvantitet har varit ledordet då exempelvis eleverna i åk 1 numera har möjlighet att läsa kursen Matematik 1 på två terminer, istället för som tidigare på en termin. Fysiken har flyttats till årskurs 2 och ligger nu efter kursen Matematik 2c. Tanken bakom är att de elever som väljer att läsa fysik nu ska ha bättre förutsättningar att klara kursen, då de har mer kunskaper i matematik. Alla elever kan inte längre läsa fortsättningskurserna i historia och samhällskunskap, då de ligger parallellt med vissa verkstadskurser, något som kan öka motivationen då eleverna måste välja vad de verkligen vill satsa på. Arbetet i den teoretiska institutionen har under läsåret, liksom tidigare år, också till stor del handlat om hur vi ska kunna öka engagemanget och höja ambitionsnivån hos eleverna

Inom verkstadsinstitutionen har en kontinuerlig diskussion förts kring hur verkstaden ska kunna förbättras och om hur det framtida behovet skulle kunna se ut. Förutom rent praktiska saker som exempelvis maskinunderhåll, har verkstadslärarna producerat nytt utbildningsmaterial för kurserna Datastyrd produktion 1 Fräs och Datastyrd produktion 3. Höstterminen 2016 genomfördes för första gången en introduktionskurs för åk 1 där eleverna presenterades för grunderna i ritningsläsning och mätteknik – kunskaper som kommer att vara mycket betydelsefulla för deras framtida tre år.

Verkstadsinstitutionen genomförde också en förstudie för att utröna skolans behov av att undervisa i automation och vilka kurser som i så fall skulle vara aktuella. Anledningen var att undersöka hur vi på Wilhelm Haglunds gymnasium bäst förbereder våra elever inför de krav och utmaningar de kommer att ställas inför i och med den industriella utveckling som snart är verklighet. Förstudien är avslutad, men utvärderingen av resultatet pågår fortfarande.

För övrigt är uppfattningen bland verkstadslärarna att verkstaden och dess maskinpark lämpar sig mycket väl för den undervisning som bedrivs. Även om fler maskiner önskas, så att färre elever behöver dela på en maskin och därmed kan lära sig mer, så menar man att den höga tekniknivån höjer kvaliteten på arbetsuppgifter och resultat.

Den höga tekniknivån leder i sin tur till höjda förväntningar på eleverna och frågan som ställs inom verkstadsinstitutionen är om det här gör att det är svårare att få höga betyg på Wilhelm Haglunds än på andra skolor med liknande utbildningar? Nej, anser lärarna, snarare tvärtom. De höga förväntningarna i kombination med den goda tillgången till högkvalitativa maskiner, kompetenta lärare och mycket verkstadstid, gör att eleverna presterar bättre och därmed når högre betyg än de annars skulle gjort. En annan bidragande orsak till de goda resultaten är eleverna inte undervisas i helklass, utan delas upp i 2-4 grupper. Detta medför dels att de får mer hjälp, dels att lärarna får en tydligare bild av varje elevs förmåga och prestationer.

Ett större och mer övergripande, men inte alls nytt, problem som verkstadsinstitutionen lyfter fram, är att majoriteten av eleverna som börjar på WHG inte är särskilt intresserade av teknik, i synnerhet inte av skärande bearbetning, där utbildningens fokus ligger. En viktig och

långsiktig strävan är alltså att väcka elevernas intresse och utveckla deras förmåga att se möjligheterna med den verkstad och utbildning vi erbjuder.

Många olika försök, till exempel arbete i projektform och olika slags övningar, har gjorts, utan att nå särskilt positiva resultat. Det som visat sig fungera bäst hittills är när eleverna får besöka andra legoverkstäder än Sandvik Coromant, till exempel genom APL och studiebesök. Nytt för läsåret 2016/2017 var den så kallade Teknikcollege-rundan, då eleverna i åk 1 och 3 under en dag åkte buss runt Uppland och till exempel besökte Österby gjuteri, Atlas Copco, Essde och PiezoMotor, företag som alla är medlemmar i Teknikcollege Uppland.

Efter besöken har eleverna breddat sin syn på vad skärande bearbetning innebär och vilka möjligheter som finns för dem efter avslutad utbildning. Vanligtvis arbetar en CNC-operatör på ett mindre företag mer varierat, på fler sätt och med fler arbetsuppgifter, än vad som är vanligt på Sandvik där eleverna vistas under första och andra året av sin utbildning. Insikten om att yrket innebär en större variation än de tidigare trott, har visat sig öka intresset och motivationen.

Under vintern 2016/2017 har lärarkollegiet börjat träffas regelbundet för att diskutera pedagogiska frågor. Temat för varje möte, som leds av försteläraren, bestäms i förväg och protokoll sammanställs. Under dessa möten har till exempel problem som att den elev som skriker högst får mest hjälp diskuterats. Verkstadslärarna har berättat att de har svårt att hinna med eleverna, det blir stressigt och automatiskt springer de till den elev som tydligast (högljuddast) visar att hen behöver hjälp. På grund av stress ger lärarna sedan lösningen på problemet, inte verktygen och metoderna eleven behöver för att själv hitta svaret.

Resultatet av just det pedagogiska mötet var att kollegiet kom överens om att pröva olika strategier för få eleverna att ta mer ansvar och bli mer självständiga i sin inläring. Till exempel enades vi om att uppmuntra eleven att tänka själv genom motfrågor (Vad tror du själv? Hur kan du få fram svaret?), fråga en kompis, läsa i boken, häftet eller instuderingsmaterialet eller se en instruktionsfilm på Youtube.

Andra frågor som diskuterats är den roll som motivationen spelar för inläringen och hur vi individanpassar undervisningen efter den enskilda eleven. Tydligt är att man kan se en otrolig skillnad i olika ämnen på samma elever, där matte ofta är jättejobbigt, medan produktutveckling sist på fredagen är fantastiskt. Elever som vi vanligen uppfattar som svårfokuserade koncentrerar sig plötsligt oerhört för att lösa en relativt svår uppgift. Här spelar auskultationer en viktig roll, då vi får möjligheten att iaktta hur elever betar sig på andras lektioner och se deras motivation och arbetsinsatser i andras ämnen än i sitt eget. Är något av det jag ser i denna situation applicerbart på min egen undervisning? Vidare har vi under dessa pedagogiska möten också diskuterat tv-program och artiklar som vi sett och läst.

Många lärare vittnar om att fokus i deras undervisning ligger på att få alla elever godkända, vilket gör att mycket eller mest tid läggs på elever med behov av särskilt stöd. Lika mycket tid, uppmärksamhet och uppmuntran får inte högpresterande elever, vilket möjligen hämmar deras möjligheter till bättre prestationer och högre betyg.

Andra viktiga pedagogiska frågor som lyfts fram och arbetats med är hur vi ska utveckla arbetet med hållbar utveckling enligt FN:s Sustainable Development Goals (SDG). Förslag på olika slags projekt där flera olika kurser ingår har formulerats där syftet är att introducera våra nya elever till det ämnesöverskridande arbetssätt som kommer att bli alltmer vanligt på skolan och fördjupa deras kunskaper om begreppet ”hållbar utveckling”. Arbetet sker enligt läroplanens mål om att eleverna ska skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och att de och vi ska hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling.

Utvärdering av de utvecklingsområden som prioriterades under 2016-2017

I rapporten efter det senaste besöket skrev Skolinspektionen att Wilhelm Haglunds gymnasium bland annat behöver utveckla och förbättra analysen av det egna arbetet och granska eventuella samband mellan resultat och förväntningar på eleverna. Skolinspektionen menade också att jämförelsen mellan skolans resultat och övriga landets måste fördjupas i kollegiet och att eleverna borde få bättre respons på sina bedömningar av skolans kvalitet, åsikter de bland annat ger uttryck för i kursenkäter och vid styrelseintervjuer.

På skolan gjordes också en individuell analys av varje lärare, vilket ledde fram till slutsatsen att utvecklingsarbetet på Wilhelm Haglunds gymnasium läsåret 2016/17 skulle fokusera på tre områden: Självledarskap – utveckla elevernas personlighet och självkänsla, närvaro och forskningsanknuten pedagogisk utveckling – kollegialt lärande, föreläsningar, studiebesök etc.

Tidigt under höstterminen 2016 kom nya direktiv då ett nytt prioriteringsområde lyftes fram – hållbar utveckling - FN:s Sustainable Development Goals. Personalen fick i uppdrag att arbeta med planeringen av ämnes- och kursöverskridande samarbeten där hållbar utveckling skulle ligga i fokus. Läroplanens mål om att eleverna ska skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna och att de och vi ska hitta sätt att leva och arbeta för att skapa hållbar utveckling styrde givetvis arbetet. Skolan fick bland annat besök av en anställd på Sandvik som arbetar med företagets hållbara utveckling och ett antal planeringsdagar viktes åt arbetet med hållbar utveckling.

Det nya utvecklingsområdet medförde rent tidsmässigt att färre gemensamma tillfällen kunde ägnas åt självledarskap, närvaro och pedagogisk utveckling. Närvaron har dock förbättrats jämfört med tidigare år, även om vi inte säkert vet varför. Möjligheten att än mer utveckla det kollegiala lärandet minskade, även om vi haft våra pedagogiska möten med jämna mellanrum. Självledarskapet arbetar vi aktivt vidare med, individuellt och i något mindre grad kollektivt, men möjligheterna till ett mer medvetet strategiskt arbete kring denna fråga försämrades. Det finns dock tydliga idéer om hur självledarskap som ett naturligt inslag både kan och bör integreras i de projektarbeten som ska kretsa kring hållbar utveckling under kommande läsår.

Prioriterade utvecklingsområden på Wilhelm Haglunds gymnasium

Förra året påbörjades arbetet med att utveckla det vi kallar för *självledarskap*, ett av de tre områden som utsågs till prioriterade. Arbetet skedde delvis kollektivt där vi diskuterade frågan vid pedagogiska möten och sedan kom överens om vissa metoder som vi skulle försöka använda, men mestadels arbetade varje lärare individuellt. Läsåret 2017/2018 ska arbetet med självledarskap fortsätta, och förhoppningen är att vi ska förbättra det strategiska gemensamma planerandet och utförandet. Det finns till exempel tydliga idéer om hur självledarskap som ett naturligt inslag både kan och bör integreras i de projektarbeten som ska kretsa kring hållbar utveckling under kommande läsår.

I begreppet *självledarskap* ligger en tanke om att utveckla elevernas egen förmåga till att ta ansvar – för sina studier, sina val och för sina liv. Att ta konsekvenserna av sina egna handlingar innebär ibland misslyckanden och bakslag, men att misslyckas, ha tråkigt och behöva kämpa är naturliga delar av ett vuxenliv. För eleverna blir det deras första steg mot att bli vuxna. Centrala frågor är: Var går gränsen mellan tillrättaliggande och engagemang? Hur lär vi dem att ta eget ansvar? Vilka kvaliteter ska de ha när de går ut om tre år?

Självledarskap bygger också på en god självkänsla. En elev som känner sig trygg och tror på sig själv, kan våga välja det okända och utvecklande, istället för att alltid ta den säkra och välbekanta vägen. Eleven med högre självkänsla jobbar med sina svagheter och vågar misslyckas, tar ansvar, prövar nytt och ställer sig bland annat frågorna: Vem är jag och vem vill jag bli?

Inte bara eleverna behöver bli bättre på självledarskap. Ett område att utveckla på Wilhelm Haglunds gymnasium är även personalens självledarskap. Vårt mål under läsåret är att tydliggöra de olika ansvarsområden som finns inom skolorganisationen, både för lärare, övrig personal och ledning. Vinsterna vi ser framför oss består bland annat i minskat dubbelarbete, färre missförstånd, mindre stress och en tydligare struktur som gynnar både elever och personal. Kvaliteten på det arbete som utförs tros också öka. Fler beslut ska till exempel kunna fattas av mentorer och undervisande lärare, då den så kallade första linjens chefskap stärks och förtydligas.

Det andra prioriterade utvecklingsområdet på Wilhelm Haglunds gymnasium under läsåret 2017/2018 blir att fortsätta arbetet med hållbar utveckling, FN:s Sustainable Development Goals. Ett stort projekt med fokus på hållbar utveckling genomförs i WH17 under höstterminen och lärdomarna från det kommer att vägleda oss framåt i arbetet. Det finns också en plan för hur hållbar utveckling ska ingå i elevernas första, andra och tredje gymnasieår, där rubrikerna ”Jag och mitt liv”, ”Jag och min skola och mitt arbetsliv” och ”Jag och resten av världen” innebär en progression och ett för varje år allt bredare perspektiv i förhållande till hållbar utveckling. En vilja finns att hitta fler kursöverskridande samarbeten i olika slags projektformer med hållbar utveckling som gemensamt mål. Viktigt är dock att

säkerställa att varje kurs också kan arbeta med egna mål i ämnesbeskrivningar och kursplaner och att eleverna under projektarbetet också får möjlighet att uppfylla kraven för olika betygsriterier på ett, för dem och för den undervisande läraren, säkert och tydligt sätt.

Det tredje område som är tänkt att prioriteras är hur vi blir en ännu mer attraktiv skola för de ungdomar som bor i Östhammars kommun. De senaste åren har cirka hälften av alla nior som börjar gymnasiet valt en skola utanför kommunen, oftast i Uppsala. Det pågår ett samarbete med Bruksgymnasiet, där vi till exempel annonserar gemensamt inför våra Öppet hus och understryker hur många yrken och utbildningar vi tillsammans faktiskt erbjuder.

När man frågar de unga som väljer att börja gymnasiet på annan ort varför, uttrycker de ofta en önskan om att få se något nytt, bredda sina perspektiv och få träffa nya människor. Då Wilhelm Haglunds gymnasium är engagerat i ett flertal internationella utbyten, till exempel med Storbritannien och Japan, samt erbjuder eleverna i årkurs 3 utlandspraktik, är målet att bli ännu bättre på att lyfta fram just de kontakter med och resor till resten av världen som skolan erbjuder. Ett annat förbättringsområde gäller att tydliggöra de möjligheter som Sandvik som ett stort och internationellt företag erbjuder vad gäller att kunna lämna det gamla och invanda och skaffa sig nya perspektiv och kontakter. Här har också ett samarbete mellan WHG:s marknadsföringsgrupp och HR-avdelningen på Sandvik påbörjats.

Till sist: en övervägande majoritet av Wilhelm Haglunds elever är pojkar. Arbetet med att få fler flickor intresserade av teknik och i förlängningen av tekniska utbildningar, företrädesvis vår egen utbildning, har pågått i många år. För att få fler tjejer att söka till vår skola, krävs en djupare analys av orsaker, exempelvis genom intervjuer med flickor, samt ett än mer utvecklat arbete riktat mot denna grupp. Vi har också för avsikt att arbeta ännu mer i marknadsföringen med före detta kvinnliga elever som kan fungera som förebilder. Läsåret 2018/2019 kan förhoppningsvis bli året då vi lyckas få en jämnare fördelning mellan flickor och pojkar på vår skola!